

EXPLOATERINGSKONTORET TRAFIKKONTORET

2009-10-23
TJÄNSTEUTLÅTANDE
DNR E2009-512-01381
DNR T2009-512-02724

Peter Granström
Exploateringskontoret, Avd för projektutveckling
Telefon: 508 265 12
peter.granstrom@explk.stockholm.se

Erika Björnsson
Trafikkontoret, Trafikplanering
Telefon: 08-508 265 41
erika.bjornsson@tk.stockholm.se

Till
Exploateringsnämnden
2009-11-19
Trafik- och renhållningsnämnden
2009-11-10

Förstudie Stockholms Central. Svar på remiss från Banverket.

Förslag till beslut

1. Exploateringsnämnden och Trafik- och renhållningsnämnden överlämnar och återopar detta tjänsteutlåtande till Banverket som svar på remiss av förstudie för Stockholms Central.

Krister Schultz

Magdalena Bosson

Sammanfattning

Banverket har inlett en förstudie för omdaning av bangården vid Stockholms central, från i huvudsak Vattugatan i söder till Karlbergs station i norr. Förstudien syftar till att klargöra utvecklingsmöjligheterna för att möta järnvägens och stationsområdets framtida behov. En omdaning av bangården är möjlig först efter det att Citybanan tagits i drift 2017. Parallellt med förstudien har staden tagit fram ett program för utveckling av Västra City, där en överdäckning föreslås av bangårdsområdet mellan Kungsgatan och Vattugatan. Den föreslagna bebyggelsen ovan spårområdet ligger i linje med översiktsplanens ambitioner om en förtätning och utveckling av den centrala staden i allmänhet och stadsutvecklingsområdet i synnerhet. Beslut om bangårdens omdaning utgör en förutsättning för föreslagen överdäckning. Kontoren bedömer att förstudiens inriktning ligger i linje med stadens långsiktiga ambitioner om en bebyggelseutveckling i stort. Kontoren vill samtidigt poängtera att det kvarstår en rad frågor att klargöra innan beslut bör tas kring den framtida bangårdens slutliga utformning, bl a ur ett miljömässigt- och tekniskt perspektiv. Kontoren välkomnar en fortsatt samordnad planeringsprocess

där både Banverkets och stadens intressen kan tillgodoses för stadens fortsatta utveckling.

Bakgrund

Genomförandet av Citybanan pågår. Två nya stationer planeras, en vid Odenplan och den andra i anslutning till nuvarande Centralstationen. Citybanans färdigställande 2017 innebär att pendeltågstrafiken flyttas från Stockholm central och att antalet tåg som trafikerar centralen då minskar med hälften. Det innebär också att ungefär två tredjedelar av dagens resenärer på Stockholms C istället kommer att resa i Citybanan. Tågtrafiken bedöms därefter att åter växa, för att inom den följande 20-30-årsperioden nå ungefär samma volym som idag.

Stockholm C, inklusive Cityterminalen, är Sveriges största bytespunkt för kollektivtrafiken. För att möjliggöra en fortsatt utveckling av järnvägstrafiken finns ett behov av att anpassa bangården och stationskomplexet till ett effektivare resande och en attraktivare stationsfunktion. Då trafiken på ytspåren tillfälligt minskar i och med Citybanans färdigställande finns möjlighet att genomföra större förändringar.

Bangårdsområdet är i Stockholms Översiktsplan 99 utpekad som stadsutvecklingsområde. Arbete med en ny översiktsplan för Stockholm pågår. Där konstateras att Västra City utgör den primära utbyggnadspotentialen för den centrala stadens utveckling. Den nya översiktsplanen beräknas antas av kommunfullmäktige under vårvintern 2010.

Spårsystemet inklusive Stockholms central är av riktintresse för kommunikation. Riskintresseanspråken omfattar hänsyn till buller, vibrationer, säkerhet mm intill vägar för att kunna säkerställa en god miljö.

Västra City

Staden har i samverkan med bl a Banverket och Jernhusen AB inlett ett arbete för att identifiera och klargöra förutsättningarna för en utveckling av den centrala staden i enlighet med översiktsplanens ambitioner. Som del i detta arbete har en programhandling upprättats som anger den övergripande planeringsinriktningen för utveckling av ny bebyggelse ovan nuvarande spårområde (Västra City). Programförslaget för Västra City innebär en överdäckning av spårområdet för ny blandad stadsbebyggelse och en möjlighet att utveckla en mer funktionell och kapacitetsstark stationslösning inklusive bussterminal. Den planerade bebyggelsen bedöms kunna inrymma bostäder, arbetsplatser samt inslag av service och kulturverksamheter. Nya gator och stråk ska bidra till att länka ihop staden.

Programhandlingen är för närvarande ute på samråd. Kontorens svar över planprogrammet behandlas i ett separat ärende.

Remissen

Banverket har mot ovanstående påbörjat en förstudie för bangårdsområdet vid Stockholm C. Förstudien syftar till att belysa och utvärdera tänkbara framtida lösningar för bangården, inhämta kunskap och synpunkter etc inför det fortsatta planeringsarbetet. Området som omfattas av förstudien är i huvudsak bangårdsområdet från Vattugatan i söder till Karlbergs station i norr.

Figur Bangårdsområdet. Markerat område berörs av förstudien. (Banverket)

I nuläget omfattar förstudien övergripande frågeställningar och förslag till förändringar om dels spårtekniska aspekter dels möjligheterna att vidta åtgärder som ger en bättre miljö för resenärerna. Mer konkret innebär detta en studie av

- möjligheten till rakare och längre spår och plattformar för en ökad säkerhet och tillgänglighet
- minskad trängsel genom anordnandet av fler trappor och trapphus till stationsfunktionerna
- anordnandet av bredare plattformar vilket ger plats för fler resenärer etc.

I förstudien pekas också på sambanden mellan bangården och stationsfunktionerna i övrigt, t ex Cityterminalen, T-centralen och Citybanan, likaväl som hur ny bebyggelse ovan spåren kan utvecklas (Västra City).

Exploateringskontorets och Trafikkontorets synpunkter

Kontoren bedömer att en utveckling i enlighet med förstudiens inriktning ligger i linje med översiktsplanens ambitioner för området. Området utgör en strategisk resurs för stadens fortsatta utveckling och tillväxt, vad gäller kollektivtrafikfunktionerna (nationellt, regionalt och lokalt) likaväl som en bebyggelseutveckling i stort. Att skapa förutsättningar för en överdäckning innebär att staden kan vävas samman och därmed ge bättre, tryggare och mer funktionella samband både inom och mellan berörda stadsdelar. En överbyggnad av spårområdet och på sikt trafiklederna innebär också att befintliga barriärer kan överbryggas samtidigt som det kan bidra till en bättre stadsmiljö avseende buller och luftföroreningar. En utveckling i enlighet med Banverkets förstudie och stadens eget planeringsarbete innebär att förutsättningar kan skapas för en fortsatt utveckling av Stockholm, primärt genom att nyttja resurser i detta centrala och strategiska läge.

Utifrån stadens perspektiv återstår dock en rad frågor att klargöra. Det gäller bl a överbyggnadsmöjligheterna utifrån tekniska, funktionella samt risk- och säkerhetsmässiga förutsättningar. Trafikkontoret önskar redan nu tydliggöra att en ombyggnad av bangården sannolikt kommer att påverka ett antal befintliga konstruktioner. Förutom omdaningen av själva bangården är det dessutom även viktigt att anslutningarna till stadens gatunät utformas på bästa sätt. Kontoren kan på grundval av det remitterande materialet inte ta ställning eller kommentera de tekniska/fysiska lösningarna.

Den lösning som slutligen förordas för bangården kommer att utgöra en förutsättning för stadsutvecklingen ovanpå. De olika alternativ som kommer att studeras i Banverkets fortsatta planeringsprocess måste betraktas utifrån ett helhetsperspektiv där såväl frågor om bangården och kollektivtrafikfunktionerna som stadsutvecklingen ovan och kring spårområdet ingår. Beslut rörande hur området bäst kan utvecklas, för att olika intressen skall kunna tillgodoses, behöver således fattas gemensamt mellan berörda parter och kontoren önskar en fortsatt dialog angående detta.

Exploateringskontorets och Trafikkontorets förslag

Kontoren föreslår att Exploateringsnämnden och Trafik- och renhållningsnämnden överlämnar och åberopar detta tjänsteutlåtande till Banverket som svar på remiss av förstudie för Stockholms Central.

2009-10-23
TJÄNSTEUTLÅTANDE
DNR E2009-512-01381
DNR T2009-512-02724

Slut